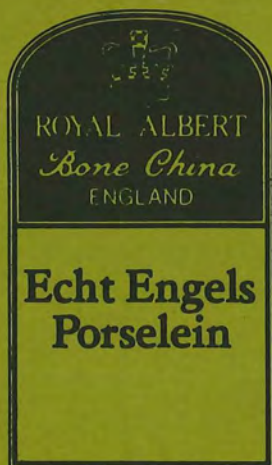

Historische Kring Maarssen

Vraag inlichtingen bij uw
speciaalzaak
LUXE GESCHENKEN
A.v.d.BOSCH OLIJVE
Maarsse
tel.: 61632

RADIO

radio- en tv - speciaalzaak

B. Huis in 't Veld - Diependaalsedijk 1
Maarsse - Telefoon: 03465 - 62081

SLAGERIJ

Dorresteyn

Voor fijnproevers

Sinds 1882

Nassastraat 4 - Tel. 61219

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en omstreken onder nummer V. 476918.

Bestuur: J.H. Sagel, voorzitter, Mevr. I.G.M. van Veggel-Teijink, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 03465-67028, Mevr. G.M. Willekes-van Putten, penningmeester, giro 2907376, H. Blaauw, Mevr. A.H. Hogenhout-Hofman, B. de Ruiter, Mevr. S.W. Talen-Stooker, N. van Tricht en A. de Zwart.

Lid van verdienste: Mevr. J.G. Zwijns-Brink (20-02-84)

Redactie: Mevr. A.H. Hogenhout-Hofman, Drs. W. Smits en J.H. Witte.

Redactieadres: Emmaweg 17, 3603 AK Maarssen, tel.: 03465-71575.

Ledenadministratie: H. Blaauw, Bloemstede 193, 3607 TB Maarssen, tel.: 03465-62425.

Verkoop losse nummers: B. de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen, tel.: 03465-63599.

15e Jaargang no. 1, mei 1988

Versijnt 4 x per jaar

KRINGNIEUWS

Jaarlijkse algemene ledenvergadering d.d. 25 februari j.l.

De samenstelling van het bestuur van de Kring is ongewijzigd gebleven. De bestuursleden, mevr. A.H. Hogenhout-Hofman, mevr. S.W. Talen-Stooker en mevr. G.M. Willekes-van Putten waren aan de beurt om af te treden. Zij zijn door de vergadering herkozen en hebben hun herbenoeming aanvaard.

Met betrekking tot het vaststellen van de contributie voor 1988 kan ik u mededelen, dat deze ongewijzigd is gebleven, dus nog steeds f 15,-.

Opoep

Ons lid, de heer K. ter Laan is op zoek naar informatie over de heer J. Stam. De heer Stam werd in 1893 te Kuinre geboren en was van beroep visser. Op 36-jarige leeftijd, dus in 1929, werd hij sluismeester te Maarssen. In die tijd bouwde hij verschillende spantmodellen van Zuiderzeevissersschepen. Mocht U iets meer weten over deze meneer J. Stam, neemt u dan a.u.b. contact op met de heer Ter Laan (Herengracht 6, 3601 AL Maarssen, tel.: 03465-71921).

Utrecht op schilderijen

Dit is de titel van een boek, samengesteld en geschreven door Jos de Meyere (conservator van het Centraal Museum te Utrecht), waarop wij u gaarne attent willen maken. In dit boek zal een boeiend overzicht gegeven worden van zes eeuwen topografie van de stad Utrecht. Het zal in juli van dit jaar uitgegeven worden door Uitgeverij Kwadraat BV, het bevat 400 blz., geïllustreerd (zwart/wit en kleur) en zal f 125,- kosten

Inleveren kopij

Kopij voor het periodiek kunt u tot 5 augustus inleveren bij het redactie-adres.

I. van Veggel-Teijink, secretaris

De brandspuit van Oud-Maarsseveen en Tienhoven

Nu het Corps Vrijwillige Brandweer Maarsseveen-Tienhoven dit jaar herdenkt, dat de gemeente Tienhoven op 2 december 1927 toetrad tot de Utrechtse Provinciale Brandweerbond (1), is dit een goede gelegenheid iets uit het onderzoek naar de geschiedenis van de brandweer in de dorpen Oud-Maarsseveen en Tienhoven te publiceren.

De schouten en schepenen van de gerechten Tienhoven en Oud-Maarsseveen vergaderden op 22 augustus 1780 in 'Den Gerechtshuyze van Oud-Maarsseveen' en bespraken de aankoop van een brandspuit. Tot dan toe hadden ze wel het aankopen van een brandspuit overwogen, maar 'uit hoofde van gebrek aan penningen' waren ze 'van dat zoo heilzaam middel ter blussing bij ongeval van brand ontbloot gebleven.'

Tijdens deze vergadering werd besloten, dat enige lieden de geërfd en ingezetenen van beide gerechten zouden bezoeken en laten tekenen op een lijst met het volgende opschrift: 'Wij ondergetekenden, bruykers en eigenaren van huizen en hofsteden van Oud-Maarsseveen/Neerdijk en Tienhoven, verklaren bij ondertekening deses te consenteren in den aankoop van een brandspuit en daartoe te zullen contribueren soo veel soms van penningen als hieronder bij onse namen respectievelijk worden genoteerd.' (2)

De intekenlijst van Oud-Maarsseveen is bewaard gebleven. Het valt op dat er veel namen op voorkomen die nu nog in Tienhoven, Maarsseveen en Maarssen te vinden zijn, zoals: Verkerk, Verkroost, Heus, Van Barneveld, Timmer, Verhoef en Verhoeff, Loenen, Schouten, Otten, Leeftang, Van der Wilt, Kleijmeij, Grotendorst enz. De 'bruykers en eigenaren' zien het nut van een brandspuit in, want ieder tekent en zegt een som van penningen toe.

Schouten en schepenen van Oud-Maarsseveen en Tienhoven zenden in september 1780 aan de 'Edel Mogende Heeren Gedeputeerde Staten 's Lands van Utrecht' een brief met het verzoek de bijgesloten 'Brandkeur' goed te keuren.

In deze brief werd uitvoerig uiteengezet hoe en waarom de gerechten Oud-Maarsseveen en Tienhoven tot de aanschaf van een brandspuit wensten over te gaan. (2) Bovenstaande gegevens komen voor een deel uit deze brief. De gerechten 'geven ootmoedelijk te kennen dat zij zijn geresolveert (3) geworden omme ten nutte van beyde heerlijkheden met kennis en goetvinden van hunne respectieve ambachtsheren aan te leggen een middelbare brandspuit.' En vervolgen met 'dat het aller goedkeuring heeft weggedragen' en 'dat alle en ieder van de ingezetenen en geërfd der beide Heerlijkheden hebben gelieven in te tekenen, welke somme door die vrijwillige intekening zoo veel bedraagt dat daaruit de onkosten van den aankoop van de spuit met hetgeen daartoe behoort genoegzaam kan worden gevonden.' In Oud-Maarsseveen en Neerdijk werd door 60 ingezetenen, de Heer van Maarsseveen en het Convent van Oudwijk 371 gulden en 15 stuivers toegezegd en opgebracht. In Tienhoven werd door 55 ingezetenen, de Ambachtsheer van Tienhoven en de Heer van Gunterstein te zamen 402 gulden en 10 stuivers bijeen gebracht. Voor de aankoop van de brandspuit met toebehoren kon dus 774 gulden en 5 stuivers besteed worden.

Schouten en gerechten hadden daarom besloten om op 31 augustus 1780 weer samen te vergaderen 'in den gerechtshuyze van Oud-Maarsseveen.' Op welke datum zij met elkaar zijn overeengekomen 'omme met kennis en overleg van de respectieve ambachtsheren der beide Heerlijkheden tot de aankoop der brandspuit met hetgeen daartoe en aan behoort zodra doenlijk te

16.

Brandkeure
ofte Reglement, en oordeel op de
Bränd, mitsgaderende beheeringen,
het gebruik van de Brandspuit in
Oud Maarsseveen
en
Fienhoozen

De Ge. E. r. f. d. e. n. s. en opgezetenen,
van Oudmaarsseveen, en Fienhoozen,
goedgevonden, en geresolveert hebben,
de, ten algemeenen nutte aan te
koopen, en te onderhouden een Nieuw
Brandspuigt, van middelbare
grootte zoo als in de meest omleggen-
de Dorpen werd gebruikt, hebben
Schouten en Schepenen van beide
Heerlijkheden, als in d'een met
den Anderen gecombineert, op den
3ten Augustus 1780 vergaderd zijnde
in den Gerechtshuys van Oud-
Maarsseveen, ten Einde ~~aan~~ deze
zoo heijlzaame Schikkingen, en

komen.'

'Alsmede een ordonnantie of reglement omtrent het gebruyk en onderhoud te concipieeren (4) en ter approbatie (5) aan U.E. Mogende te presenteren', met tot slot het verzoek 'dat het U.E. Mogende gunstig mogte behaagen het hier nevens door de supplianten (6) geconcipeerde ordre of reglement te approberen.' Al op 27 oktober 1780 antwoorden de heren Gedeputeerde Staten van Utrecht dat zij de brandkeur goedkeuren.

De brandkeur of reglement bevat 22 artikelen, die hieronder beknopt worden weergegeven.

Art. 1 bepaalde dat een brandmeester en twee assistenten door de respectieve ambachtsheren of -vrouwen zouden worden aangesteld in hun Heerlijkheden uit een nominatie van Schout en Schepenen voor de tijd van twee jaar. Voor de tijd van twee jaar werden ook 15 'bediendens' van de spuit aangesteld 'en dat wel na vervolg van de huysinge en hofsteden.'

Art. 2 bepaalde dat niemand enig salaris zal ontvangen voor het bedienen van de spuit, maar de gerechten besloten een premie toe te kennen 'aan de pijphouder of ander persoon, die ingeval van brand de uysterste vigilantie (7) toont of desnoods zich ter redding in gevaar begeeft.'

Art. 3. De brandmeester van het gerecht 'waar de brand komt' of de spuit werd geprobeerd, had het commando.

Art. 4. Tenminste tweemaal per jaar moest de spuit worden geprobeerd, dan eens in Oud-Maarsseveen, dan eens in Tienhoven.

Art. 5. Als er brand ontstond moesten de bewoners van dat huis 'aanstands op 's Heeren weg overluyd 'Brand' roepen en zo ras mogelijk het laten weten aan iemand van de gerechte of aan de brandspuitbediendens.' Als bewezen werd dat iemand getracht had zelf de brand te blussen of zelfs te verzwijgen, dan kreeg hij een boete van 25 gulden.

Art. 6 bepaalde wat de nachtwacht moest doen als hij brand ontdekte.

Art. 7. Iedereen die brand ontdekte moest dit zo spoedig mogelijk melden aan de

brandmeester, zijn assistenten of bediendens. Met alle spoed moest de spuit in gereedheid worden gebracht, naar de brand vervoerd en er moest worden gezorgd, dat de klok werd geluid.

Art. 8. Alle personen, die tot dienst van de spuit waren aangewezen, moesten zich, na het vernemen van de brand door het luiden van de klok of anderszins, zo spoedig mogelijk naar de plaats van de brand begeven of daar waar de spuit bewaard of naar toe gebracht werd, melden. Bij niet nakomen van dit artikel kreeg men een boete van drie gulden.

Art. 9. Bij oefening of brand moesten schout en schepenen (of de meesten van dien) aanwezig zijn om te zien of het reglement werd nageleefd en er geen onordelijkheden werden gepleegd. Zij moesten er ook op toezien dat de 'bediendens' van de spuit niet werden gehinderd, dat iemand, die niet was aangewezen, zich met het blussingswerk bemoeide, doch ingeval van nood konden zij omstanders verplichten te helpen.

Art. 10. Als er voor het vervoer van de spuit paarden nodig waren, mocht iemand die in de omgeving van de brand woonde en paarden had, niet weigeren deze beschikbaar te stellen. Bij weigering kreeg men een boete van zes gulden.

Art. 11. Bij brand mochten ook de burens niet weigeren de bediendens toe- of doorgang te geven in hun huizen en op hun erven, deze niet hinderen in het bekomen van water en bij het leiden van slangen door of over hun huizen, dit op een boete van vijf en twintig gulden.

Art. 12. Na de oefening of brandblussing moesten spuit en toebehoren weer gereinigd, gedroogd en op hun plaats gezet worden.

Art. 13. Niemand hoefde voor het gebruik van de spuit te betalen.

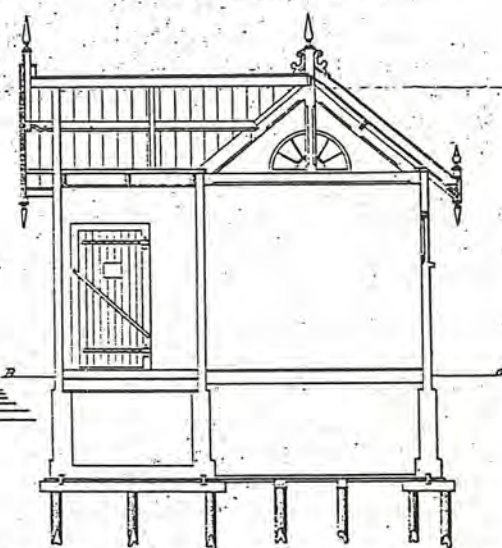
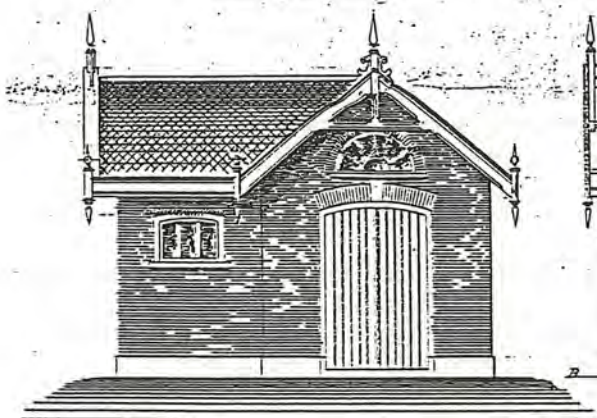
Art. 14. De kosten van hulp bij brand in naburige gerechten waren 15 gulden, verhoogd met eventuele reparatiekosten aan de spuit. Was één van de bediendens gewond geraakt, dan moest hem het meesterloon betaald worden.

Art. 15. Om brand te voorkomen moesten de schouten en gerechten de stookplaatsen

erp Brandspuitbuisje, enz.

Voorgevel.

Leigte Doorsnede.

Tekening met aantekening: f 1200,- half steens, niet aan te bevelen als te min.

en schoorstenen zonodig 'visiteren' en indien vuil bevonden een boete opleggen van 20 stuivers en bevelen deze binnen 8 dagen schoon te maken. Werd dit bevel niet opgevolgd dan kreeg men een dubbele boete.

Art. 16. Niemand mocht dove kolen bewaren anders dan in een koperen, ijzeren of aarden pot. Dit op boete van: voor bakkers, voor de eerste keer drie gulden en zes gulden voor de tweede keer en voor de andere ingezetenen een boete van twintig stuivers bij de eerste keer en drie gulden voor de tweede keer.

Art. 17. Niemand mocht met een brandende pijp bij hooibergen, stro, turf of dergelijke brandbare stoffen passeren, tenzij hij een dop op de pijp had. Men mocht in het geheel geen brandende pijp aan hebben als er in deze brandbare stoffen werd gewerkt of als ze werden vervoerd.

Ook mocht men geen hete as bij of omstreeks een brandbare stof werpen. Geen brandende turf of vuur bij de weg of over de hofstede dragen, tenzij besloten in een pot. Geen brandende turf of hout bij de weg, in het veld of in de schouw of vaartuig laten liggen. Men mocht nergens anders stoken dan op die plaatsen, in de huizen of op de

erven, die daartoe geschikt waren. Bij overtreding kreeg men de eerste keer een boete van drie gulden, de tweede keer zes gulden en zo steeds te verdubbelen, zovaak iemand werd betrapt.

Art. 18. Als schouten en of gerechten hooibroei in hooibergen, schuren of zolders constateerden moesten zij aan de eigenaren bevel geven het hooi direct los te maken. Bij weigering kreeg men een boete van van 25 gulden en werd het hooi op kosten van de eigenaar losgemaakt.

Art. 19. In de winter bij bevroren water moest iedere ingezetene bij zijn woning een bijt hakken, lang en breed 6 voet. Bij nalaten hiervan kreeg men een boete van 12 stuivers per dag. De gerechtsbode moest hierop nauwkeurig toezicht houden en kreeg voor zijn moeite de helft van deze boete.

Art. 20. Dit artikel gaat over wie gerechtigd is te bekeuren en over de betaling der boeten.

Art. 21. Alle boeten moesten door de secretaris worden aangetekend, bewaard en verantwoord op de jaarlijkse uitzetting van dorpslasten, ieder op haar gerecht en als volgt uitgedeeld worden: één derde deel aan de aanbrengrer of bekeurder, het overige aan de schouten en gerechten.

Art. 22. Opdat niemand kon zeggen dit niet geweten te hebben, werd dit reglement gedrukt en gepubliceerd en aan de ingezetenen uitgedeeld.

Nadat het reglement was goedgekeurd, werd spoedig overgegaan tot aankoop van de brandspuit. De afrekening van deze aankoop is ook bewaard gebleven in het archief van Oud-Maarsseveen. (2)

Deze luidt als volgt:

Aan N. Fokkenberg voor het leveren van een middelbare koperen brandspuit, slangen en verdere toebehoren volgens

quitanantie 425.--

Aan de timmerlieden A. Verwoert en P. Timmer voor het maken van 't brandspuythuysje met de leverantie daartoe

behorende 135.--

Aan Paulus Timmer voor 't maken van 't bestek van 't selve huysje 3.--

Betaald voor 't appointement off approbatie op 't reglement ter kameren van haar Ed. Mog. 5.18.--

Aan den staaten drukker, reeds betaald voor 't drukken reglement en verscheide exemplaren 36.10.--

Aan de weduwe Terveen voor 't drukken van quitantiën met den vracht 2.-1.--

Aan den timmermansknecht voor fooien 1.--

Aan de knecht van Fokkenberg voor fooien 3.--

Aan de dienaars van den heere Maarschalk voor hunne asistentie bij het leste proberen der spuyt 3.--

Den secretaris van Someren komt volgens specificatie van salaris en vershot 43.-2.--

Nog komt denselve voor 't opstellen, schrijven en dubbleren dezer 5.--

Voor den zegels tot deze en dubbelde van dien 4.-3.--

Aan Wouter Post betaald 9.18.--

Aan Paulus Timmer en A.V. Verwoert 8.-9.--

Aan twee vaten bier met 't uittappen voor twee diverse rijzen bij 't proberen der spuyt 12.--

Aan de schipper voor vracht van de spuyt 1.10.--

Wort alhier gebracht voor vertering die Schouten en Gerechten hebben gehad op verscheiden vacaties ter zake dezer, voor off in plaats van leges die dezelve anders voor hunne gedaane diensten soude hebben kunnen rekenen ineens een somme van 75.14.--

Den uitgaaf bedraagt 774.-5.--

Den ontfang bedraagt 774.-5.--

Dus blijft over Nihil

Aldus gedaan geliquideert en gesloten ten overstaan van ons onderstaande schepenen alhier in de gerechtshuyse van Oud-Maarsseveen op den 31 mey 1781

N. van den Helm H. Bos

Dirk Verkerk Cornelis Janssen Slagt

Evert van de Vuurst Gerrit van Oostrom

Dirk A. van der Wilt Lammert Bosch

Willem Hentse

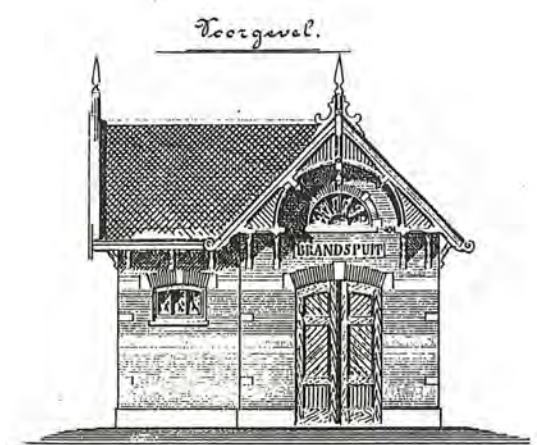
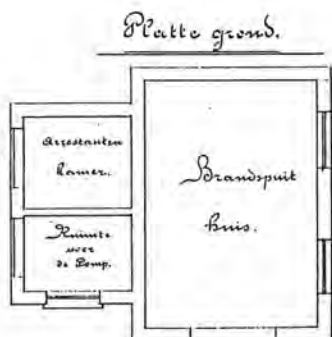
Willem Schipper

In kennisse van mij

J. van Someren, secretaris.

Aan Westbroek werd op 31 mei 1781 een brief gestuurd naar aanleiding van artikel 14 van het reglement over het blussen van branden in de naburige gerechten. Met veel omhaal van woorden bedankt Westbroek voor het vriendelijk aanbod. Zij zouden het gaarne accepteren 'indien zij niet door eenig bezwaar in dezen verhinderd wierden.' Westbroek heeft bezwaar tegen het betalen van f 15,- telkens voor het gebruik der spuit boven de kosten van reparatie wanneer door dit gebruik of met het transport eenige defecten aan de spuit en bijbehorende gereedschappen mogen komen, mitsgaders de meesterlonen der bediendens, welke bij gelegenheid van brand mochten gekwetst worden.

Zij willen het aanbod van hulp wel aannemen, maar dan met andere bepalingen. (2) In 1784 kwam Westbroek zelf in het bezit van een brandspuit. Zij boden Oud-Maarsseveen en Tienhoven deze spuit 'in tijd van nood' aan 'om niet.' Breukelen bood in 1783 ook hulp aan bij brand. Als er in Breukele-

Tekening met aantekening f 1400,-.
Archief gem. Tienhoven inv. nr. 875.

veen brand was, zou Breukelen bij hulp van Oud-Maarsseveen en Tienhoven een vergoeding betalen van f 25.--.

Deze vergoeding zou dan ook aan Breukelen moeten worden betaald, als zij Tienhoven en Oud-Maarsseveen ter hulpe kwamen.

'Zulks tot bemoediging van de Officianten en bedienden om, wanneer de klok geklapt wordt, bereidwillig ter hulpe van elkander te zijn.'

Deze f 25.-- moest onder de officianten (=de brandmeesters en assistenten) en de bedienden verdeeld worden. (2)

Omdat Oud-Maarsseveen in 1891 in het bezit kwam 'eenes eigen brandspuit'(8), werd door Oud-Maarsseveen de samenwerking met Tienhoven opgezegd.

Op 9 oktober 1891 kwam de gemeenteraad van Tienhoven bijeen.

In deze raadszitting deelden Burgemeester en Wethouders aan de raad mee: 'dat Burgemeester en Wethouders van Maarsseveen namens hun raad hebben voorgesteld aan de raad van Tienhoven in overweging te geven, van de helft der spuit en toebehoren, aan Maarsseveen toebehorende, van haar over te nemen waarop die voor het geheel zijn gewaardeerd te weten, de brandspuit met toebehoren op f 50.-- de bewaarplaats op f 30.--.

De raad overwegende echter dat door aan-neming van het voorstel van Maarsseveen voortaan alle lasten van het brandwezen, die voornamelijk het materiaal betreffen - de

spuit is zeer oud - ten laste van Tienhoven zouden komen en alzo meer in belang van de gemeente is, dat de gemeenschap blijve voortbestaan.

- Overwegende dat het althans niet aangaat enig geld voor de overname van de helft van het materiaal enz. uit te geven.
- Overwegende evenwel dat het bezit van een eigen spuit verkieslijker is boven gemeenschappelijk eigendom en gebruik.

Besluit

1e Het voorstel van Maarsseveen niet aan te nemen.

2e De Burgemeester en Wethouders te machtigen om, wanneer de gemeente Maarsseveen het haar toekomende deel van de spuit c.a. en het spuitenhuys, zonder enige vergoeding aan de gemeente Tienhoven zou willen afstaan, de gemeenschap te beëindigen.'

De raad van Maarsseveen ging hiermee echter niet accoord en bood Tienhoven aan spuit en materiaal over te nemen voor f 30.--. Maar Tienhoven hield voet bij stuk, alles overnemen, maar zonder vergoeding.

Het geschil liep zo hoog op, dat Maarsseveen de tussenkomst inriep van de Gedeputeerde Staten. Zij trokken echter aan het kortste eind. Gedeputeerde Staten beslisten dat Maarsseveen zijn aandeel in de spuit aan Tienhoven moest afstaan. 'Gelezen eene missive van de Heeren Gedeputeerde Staten d.d. 2 april 1892 nr. 22, houdende de

mededeling o.m. dat de raad van de gemeente Maarsseveen heeft afgezien van de eisch dat de gemeente Tienhoven bij de beëindiging der gemeenschap van het brandwezen aan Maarsseveen zoude betalen de helft van de waarde van het materiaal en het spuitenhuis en dat de omstandigheden de opheffing dier gemeenschap wenselijk hebbend maakt.

- Overwegende dat thans het grootste bezwaar . . . is opgeheven
heeft besloten

B. en W. op te dragen aan G.S. mede te delen dat de raad in de opheffing der gemeenschap bewilligt op de voorwaarde dat de gemeente Maarsseveen het materiaal en de bewaarplaats kosteloos aan de gemeente Tienhoven afstaat.' (8)

Aldus het verslag van de raadsvergadering van 22 april 1892.

De officiële overeenkomst van de beëindiging van de gemeenschap is gedateerd 13 mei 1892, doch werd gerekend ingegaan te zijn op 1 januari 1892. Zo kreeg Tienhoven een eigen brandspuit, zij het een zeer oude, misschien nog wel de oude spuit uit 1781? Er moest een nieuw reglement worden gemaakt. Het besluit over te gaan tot het opstellen van dit nieuwe reglement werd genomen in de raadsvergadering van 16 juni 1892. Dit nieuwe reglement bevatte 29 artikelen.

Artikel 1 bepaalde dat alle mannelijke inwoners in de leeftijd tussen 20 en 55 jaar, langer dan drie maanden woonachtig in de gemeente, verplicht waren dienst te doen bij de brandweer. Voor f 5,- per jaar kon men zijn verplichting afkopen.

Artikel 7 gaat over het personeel van de brandspuit:

1 Opperbrandmeester, 2 brandmeesters, 1 commandant der brandwacht, 1 ondercommandant der brandwacht, 2 pijpgasten, 2 schroevendraaiers, 3 wekkers, 2 klokkluiders en zo mogelijk 14 man brandwacht en bewaarders van geredde goederen en verdere manschappen voor de bediening van de spuit en het brandweermateriaal.

De wekkers zijn verplicht bij het vernemen van brand onmiddellijk aan elke woning de bewoners te waarschuwen, de klokkluiders

gaan onmiddellijk naar de toren om bij het luiden behulpzaam te zijn, vermeldt o.m. artikel 10.

Van de schroevendraaiers staat geen functieomschrijving in het reglement. Kennelijk wist iedereen wat deze functie inhield.

Artikel 14 ging over de onderscheidingstekens:

1e Voor de brandmeester een rode bandelier, die voor de opperbrandmeester bovendien voorzien is van een brede witte streep in het midden.

2e Voor de commandanten en ondercommandanten der brandwacht een oranje bandelier waarop geschilderd: commandant der brandwacht, ondercommandant der brandwacht.

Het overige personeel kreeg geen onderscheidingstekens. Bij brand o.d. moesten de onderscheidingstekens zichtbaar gedragen worden.

Artikel 19 luidde:

Bij brand zijn de bewoners van huizen, honderd meter in de omtrek, gehouden zo de brand 's nachts plaats vindt, hun huizen met naar buiten gerichte lantaarns te verlichten.

Artikel 22: Bij brand mag geen sterke drank gebruikt, uitgereikt of verkocht worden.

Tot zover enige punten uit artikelen van het nieuwe reglement.

In de gemeenteraadsvergadering van 16 juni 1892 werd besloten een brandspuithuis in Tienhoven te bouwen. Pas in de raadsvergadering van 22 maart 1895 komt dit brandspuithuis weer op tafel.

Toen werd besloten 'aan het te stichten gebouwtje tot bergplaats van de brandspuit te verbinden:

1e een inrichting tot waterfiltratie,

2e een lokaliteit tot het bewaren van arrestanten.' (8)

Maar aangezien de begroting van 1895 het bouwen van een spuithuis met bovenstaande uitbreiding niet toeliet en er bovendien nog achterstallige schulden waren over 1894 van ongeveer f 600,-, werd het bouwen uitgesteld tot 1896. Wel werd een begroting opgemaakt van wat het spuithuis in deze vorm mocht gaan kosten. Het spuithuis in nieuwe vorm werd begroot op f 578,-. (9)

Postkantoor Tienhoven.

Postkantoor van de heer H.D. Duiveman. Op de voorgrond de heer Duiveman met enkele van zijn kinderen.

De bepalingen en voorwaarden waarnaar B. en W. het bouwen van het spuihuis zullen aanbesteden zijn in het archief gevonden, evenals twee tekeningen voor een brandspuihuis. (9) Op de ene tekening staat met potlood bijgeschreven, f 1400,-, op de andere, eveneens met potlood, f 1200,- met de aantekening: 'Half steens, niet aan te bevelen als te min.' Van deze laatste tekening is echter een meer uitgebreide werktekening aanwezig, zij het in enigszins gewijzigde vorm. Wie de inschrijvers waren voor de bouw is niet bekend evenmin de bouwer. Wel is gevonden de plaats waar het spuihuis werd gebouwd. Hiertoe huurde men een stukje grond van de diaconie van de Hervormde Kerk.

De huurovereenkomst tussen de Hervormde Kerk en de gemeente Tienhoven van dit stukje grond, kadastrale sectie A nr. 849, groot 4 x 4 meter, nabij de hoek Nieuweweg-Loodijk (Loodijk vanaf 1938 Laan van Nifterlake), met daarop een bergplaats voor de brandspuit met o.a. een droogrek voor de slangen, is gedateerd 1 november 1896. De huurprijs van dit stukje grond werd bepaald

op f 5,- per jaar. (10)

Als in 1946 wordt besloten dit brandspuihuis te verkopen, wordt o.m. aangevoerd dat dan ook de huur van de grond waarop het huisje staat, nog steeds f 5,- per jaar, kan worden opgezegd.

Opmerkelijk is, dat het oude postkantoor van de heer H.D. Duiveman, dat naast/voor het gemeentehuis van Tienhoven stond, erg veel gelijkenis vertoonde met de tekening voor een brandspuihuis met de aantekening van f 1400,-. Dit postkantoorje moet ongeveer in de zelfde tijd, naar deze tekening gebouwd zijn. De veronderstelling van sommigen in Tienhoven, dat dit postkantoorje later het brandspuihuisje geworden zou zijn, berust zoals uit het voorgaande blijkt, op een misverstand.

Het brandspuihuisje heeft van 1896 tot 1946 steeds gestaan op de dijk bij de hoek Nieuweweg - Laan van Nifterlake.

M. Bakker werd in 1892 belast met schoonmaken van de spuit, het luchten en schoonhouden van het spuihuis, dat toen hoogstwaarschijnlijk nog in Oud-Maarsveen stond. Hij kreeg als beloning hiervoor f 4,-

per jaar, ongeacht het aantal malen dat de spuit moest worden schoongemaakt.

B. en W. van Tienhoven sloten op 30 mei 1895 een overeenkomst met Hendrik van der Wilt te Oud-Maarsseveen dat gedurende de tijd van vier maanden de brandspuit van Tienhoven op zijn erf kon staan in het eveneens te verplaatsen brand-spuithuis.

Na afloop van die termijn zou het brand-spuithuis eigendom worden van Hendrik voor het bedrag van f 7,50, door hem te betalen. (11)

Op deze overeenkomst is de veronderstelling gebaseerd dat het brandspuithuis steeds in Oud-Maarsseveen heeft gestaan. Waarom het spuithuis in 1895 nog werd verplaatst toen Tienhoven toch al vergaande plannen had een brandspuithuis in de eigen gemeente te bouwen werd uit de archiefstukken niet duidelijk. Door B. en W. werden op 8 juli 1892 de opperbrandmeester, de brandmeesters, de commandant en de ondercommandant benoemd.

Opperbrandmeester werd Klaas Bol, brandmeesters werden Johannes van der Wal (geb. 1852) en Teunis Kroon. Commandant van de brandwacht werd Gerrit van der Vliet en ondercommandant van de brandwacht werd Jan van der Wilt.

Wegens vertrek van Teunis Kroon werd op 28 juli 1893 Jacobus Kroon in zijn plaats benoemd. Johannes van der Wal kreeg op 23 maart 1896 eervol ontslag wegens 'lichamelijke gebreken' (niet krachtig genoeg). De nieuwe brandmeester werd Jacob Hoogendoorn. Ook opperbrandmeester Klaas Bol kreeg op dezelfde datum eervol ontslag, hij werd opgevolgd door Theodorus van der Wal. Gerrit van der Vliet werd eervol ontslagen op 16 juli 1902, Machiel van 't Wout werd in zijn plaats benoemd tot commandant.

Zoals reeds in het begin van dit artikel is vermeld trad de gemeente Tienhoven op 2 december 1927 toe tot de Utrechtse Provinciale Brandweerbond. Een reden voor het 'Corps Vrijwillige Brandweer Maarsseveen-Tienhoven' dit jaar het 60-jarig jubileum te vieren.

De gemeente Tienhoven kreeg in april 1937 een aanbod van de heer M. van Doorn te

Baarland voor een nieuwe sirene. Het alarmeren bij brand gebeurde nog steeds door het luiden van de brandbel, die in 1896 op het spuithuis was aangebracht, of door het luiden van de kerkklok.

De heer Van Doorn had een sirene uitgevonden, die geplaatst moest worden op de uitlaat van een auto. 'Vervolgens start men de auto en al naar gelang men meer gas geeft kan men het geluid van de sirene opvoeren. Men kan zo met de auto door de gemeente rijden en op verschillende plaatsen alarm maken', schreef de heer Van Doorn. Ondanks dat men de sirene gratis op proef kon krijgen, wilde de gemeente Tienhoven er niet aan en schreef men aan bovengenoemde heer terug, dat de gemeente Tienhoven 'vooral nog niet zal overgaan tot het aanschaffen van een alarmsirene.' (11)

In de raadsvergadering van 22 september 1939 werd het besluit genomen om een nieuwe tweewielige motorbrandspuit aan te schaffen en een nieuwe brandweergarage te bouwen. Voor deze nieuwe garage werd een stukje grond (groot 6 x 15 meter) aangekocht van de heer A. Bouwmeester, voor een bedrag van f 216,-. De garage (6 x 6 meter) werd gebouwd door timmerman C. van Ginkel.

De nieuwe tweewielige motorbrandspuit werd ook aangekocht, maar B. en W. schreven 23 september 1939 aan G.S. van Utrecht, dat de aanschaf van een manschappenwagen boven de begroting ging.

In 1946 schreef de gemeente Tienhoven aan Gedeputeerde Staten, dat de gemeente nog altijd in het bezit was van een oud model brandspuit, die met de hand bediend moest worden. Deze oude spuit was niet meer gebruikt sinds 1940, want sinds 1940 had de gemeente de beschikking over een moderne manschappenauto met een motorspuit. De raad wenste over te gaan tot verkoop van de oude brandspuit 'aangezien nog een redelijke opbrengst is te verwachten voor de materialen o.m. koper en ijzer welke hierin verwerkt zijn.' (13)

Tevens zou dan kunnen worden overgegaan tot de verkoop van het oude brandspuithuisje aan het eind van de Laan van Niftarlake. Dan zou ook de huur van de

Brandweergarage na de verbouwing van 1957.

grond waarop het huisje stond (f 5,-- per jaar) kunnen worden opgezegd.

In 'Vraag en Aanbod' van 17 januari 1947 werd een advertentie geplaatst.

'Te koop aangeboden: Een brandspuit, oud model, zonder slangen, met aanjager, alsmede 2 Aristo haarden voor centrale verwarming.

Aanbiedingen aan de Burgemeester van Tienhoven.'

Er kwamen twee reacties op deze advertentie. Een van de heer Sol van Laar uit Utrecht, de ander van de heer C. van Ginkel uit Tienhoven. C. van Ginkel werd de nieuwe eigenaar van de oude spuit voor f 100,--. Het brandspuithuisje werd eigendom van de heer J. van der Heyden, op wiens erf het dienst deed als schuurtje en nog enige tijd als garage, maar later plaats moest maken voor een stenen garage.

Het brandspuithuisje werd in zijn geheel, door enige sterke mannen op doorgestoken

balken gedragen, naar zijn nieuwe standplaats overgebracht. Oudere Tienhovenaren herinneren zich dit wandelend huisje nog goed en vertellen er met smaak over.

De gemeente Maarsseveen, bestaande uit Oud- en Nieuw-Maarsseveen, werd in 1934 bij Maarssen gevoegd.

De gemeente Tienhoven onderging hetzelfde in 1957.

Oud-Maarsseveen en Tienhoven behoorden nu tot één gemeente en het brandbestrijdingsgebied van Tienhoven werd uitgebreid met Oud-Maarsseveen. Het corps kreeg de naam 'Vrijwillige Brandweer Maarsseveen-Tienhoven.' Omdat het brandbestrijdingsgebied veel groter werd, kreeg het corps de beschikking over een grotere brandweerwagen. De garage moest er voor worden uitgebreid. Als er in 1978 een nog grotere brandweerwagen komt, één met meer mogelijkheden, is de garage weer te klein. De leden van het brandweercorps besloten zelf, vrijwillig, in hun vrije tijd, een nieuwe garage te bouwen. Van de gemeente Maarssen

ontvingen zij een subsidie voor de aanschaf van het materiaal.

Met veel enthousiasme gingen de 14 leden van de brandweer aan de slag. Het resultaat was een brandweergarage van 6 x 15 meter, waar de leden van het corps terecht zeer trots op zijn. Zoals ook de bevolking van Oud-Maarsseveen en Tienhoven trots is op hun eigen actieve 'Corps Vrijwillige Brandweer Maarsseveen-Tienhoven.

A.H. Hogenhout-Hofman

Noten:

1. R.A.U. Archief gem. Tienhoven inv. nr. 876.
2. R.A.U. Oud archief gem. Maarsseveen inv. nr. 46.
3. resolveren=besluiten.
4. concipiëren=in ontwerp opstellen.
5. approbatie=goedkeuring.
6. supplianten=verzoekers.
7. vigilantie=waakzaamheid.
8. R.A.U. archief gem. Tienhoven inv. nr. 122.
9. R.A.U. archief gem. Tienhoven inv. nr. 875.
10. R.A.U. archief gem. Tienhoven inv. nr. 359.
11. R.A.U. archief gem. Tienhoven inv. nr. 126.
12. R.A.U. archief gem. Tienhoven inv. nr. 872.
13. R.A.U. archief gem. Tienhoven inv. nr. 877.

HET KAATS- EN KOLFSPEL TE MAARSSSEN

In diverse artikelen heeft de heer Dekker aandacht geschonken aan het kaatsspel, dat in Maarssen beoefend werd en dat de dichter Rotgans geïnspireerd heeft tot het maken van een gedicht.

Nader onderzoek leert ons dat het kaatsspel al een lange geschiedenis heeft en afhankelijk van de plaats waar het gespeeld werd, aan wisselende regels onderhevig was.

KAATSEN

In de 17e eeuw werd het al veel oudere kaatsspel één van de populairste sporten in de Nederlanden. Men hield erg van 'spelen die behendigheid, kracht en uithoudingsvermogen vragen en die veel van de lichaamskracht vergen.' Hierbij stond niet het winnen centraal, maar meer de 'sportieve wedijver'. (1) Veel meer dan het rondje bier stond er veelal niet op het spel.

In de 18e eeuw ging men het kaatsspel als te volks beschouwen en werd het 'beschaafde' kolfspel populair.

In Amsterdam verdween in 1750 de laatste kaatsbaan, maar er waren in 1792 maar liefst 217 kolfbanen. (2)

In de gerechtelijke archieven uit de 17e eeuw, waarin voornamelijk transporten van huizen en grond gelegaliseerd werden ten overstaan van schout en schepenen van het gerecht van Maarssen en Maarssenveen, konden we nergens een aanwijzing vinden

van het bestaan van een kaatsbaan.

In de archieven van de Nederlandse Hervormde Kerk daarentegen, wordt geregeld melding gemaakt van het kaatsspel, waarbij uit niets blijkt dat men het een verderfelijke spel vond, zoals het 'dobbelen en spelen' en de veelvuldig genoemde 'jonckspeelen' (3), die menigmaal grote ergernis oproepen. (3) In 1677 werd voor het eerst melding gemaakt van het kaatsspel. De kerkeraad besloot om 'bij den Heer Maarschalk eens te onderstaan of (het) sijn ed. niet sou believen dat kaetsen, drincken en spelen op sondaegen wat te beletten, als oock oft niet mogelijk ware op toekomende kermis alhier het iongspelen geheel of altoos op den sondach te verbieden.'

Men ergerde zich dus niet aan het kaatsen als spel; dat het spel op zondag gespeeld werd, irriteerde de kerkeraad.

Erg veel nut heeft het bezoek aan de maarschalk niet gehad. Negen maanden

later (1 mei 1678) besloot men weer met een viertal klachten bij de maarschalk aan te kloppen.

'Het kaetsen en balslaen op Sondagen' was er één van.

Ook hier was er weer slechts irritatie dat het op zondag gespeeld werd.

Met de huidige discussie in ons achterhoofd over de 1ste meiviering van de socialisten, die de zondagsrust van de confessionelen zou verstoren, wordt het ons duidelijk dat ook (of moeten we zeggen juist) toen dit onderwerp tot emotionele taferelen kon leiden.

23 Juli 1696 tekende men in de boeken op 'dat de Sondag of de dag des Heere noch seer geschonden wordt, soo door het open setten der deuren en huijsen bij ioden, paepsen en sommige gereformeerde; dat oock bevonden wordt vele op die dag te sitten met open raempiens; dat de ioden de wegen heel bijnae op Sondagen besetten, die de onse nae de kerck passeren moeten, dat op dien helen dag de iongens op kerckwegen kaetsen . . . ' (5) Voor de goede orde moet men 'kerckwegen' niet opvatten als de huidige Kerkweg, maar als de route die de kerkgangers moesten lopen om naar de kerk te gaan. Een bepaalde plaats werd niet genoemd. Het kaatsspel werd overal uitgeoefend waar een behoorlijke ruimte was; op wegen en op weilanden. Meestal zal men zich wel in de buurt van een herberg met het spel bezig gehouden hebben om snel van het verdiende rondje bier te kunnen genieten.

Eén maal wordt een plaatsbepaling gegeven. In de zomer van 1698 leidde het kaetsen weer tot 'grote onstichtinck (van) diegene die nae de kerck gaen' en ook nu beloofde de maarschalk er iets tegen te zullen ondernemen. In zijn verslag van zijn bezoek aan de maarschalk noteerde de predikant dat de 'jongens en mannen bij de brugge' kaatsten. (7)

Op zoek naar gegevens, waarin voor het eerst melding gemaakt wordt van het kolfspel, ontdekten we nog een aanwijzing dat het kaatsspel in de open lucht werd gespeeld en in de buurt van een herberg.

In 1731 bezocht de Amsterdammer Isaacq Alvares Maarssenveen.

Hoewel hij slechts de zomer hier zou

doorbrengen, huurt hij van de uitbater van de herberg Den Overtoom 200 roeden van het land gelegen ten zuiden van deze herberg. De Overtoom lag aan de overkant van de plaats waar de Diependaalse Dijk uitkomt op de Driekhoekslaan.

Wat Alvares kwam doen is niet duidelijk. Wel blijkt hij in 1734 eigenaar te zijn van de in de buurt liggende huizen Peerlenburgh en Schoonderbuurt.

Alvares stelde als voorwaarde voor de huur dat 'soo lange als de heer Alvares met zijn familie buijten is, dat op de gemelde gront . . . niet sal gekaatst, gekeegtelt off enig ander spel' gespeeld zou worden. (8) De kerkeraad zal dit verbod met genoeg vernomen hebben, temeer daar de herbergier, Cornelis van de Weetering, voor iedere overtreding drie gulden boete moest betalen, die ten goede zouden komen aan 'de gereformeerde armen'.

Als aanwijzing dat de spelers niet erg kieskeurig waren wat betreft de omstandigheden van het terrein waar gekaatst werd, getuigt de eis dat Van de Weetering van de grond 'alle paarde- off koemessie die daar is leggende' moest verwijderen.

Er is weinig fantasie voor nodig om een beeld te krijgen van de omstandigheden waaronder gekaatst werd in dit plattelandsdorp.

Indien men een beetje beschaafd was, en in de achttiende eeuw werden de manieren in ieder geval verfijnder, bedankte men voor de eer om onder deze omstandigheden te gaan kaatsen.

KOLVEN

Zonder volledig te zijn, noemen we een aantal gelegenheden waar men het gerstenat kon nuttigen.

Op het Sluisje van Maarsseveen zat in 1702 Arie Jacobse die 'tapper en herbergier' was.

Het Zwarte Paard wordt genoemd, De Rijsende Man, Het Schilt van Vrancrijk, de Prins te Paard en ook De Swaan, een herberg die naast Hazenburg lag.

Curieus bij de laatste herberg was dat hij verhuurd werd door de kerkmeesters van Maarssen.

Maar om tot de eerste vermelding van een

De Prins te Paard, ook wel genaamd De Prins, Het Amsterdamsche Veerhuis en het Heerenlogement.

kolfbaan te komen, beperken we ons tot de gegevens die we hebben gevonden over Het Schilt van Vranckrijk en De Prins te Paard.

SCHILT VAN VRANCKRIJK

De moeilijkheid van het traceren van gebouwen is, dat men vaak naamsverwisselingen tegenkomt. Deze herberg wordt in de loop van nog geen 50 jaar vier maal anders genoemd, maar als we alle gegevens op een rij zetten (belendende percelen etc.) dan blijkt dat het iedere keer om dezelfde herberg gaat en dan is het een kwestie van zoeken in verhuurcontracten of er sprake is van een kolfbaan.

Waar lag dit Schilt van Vranckrijk nu precies.

De eerste keer dat we de naam tegenkomen (1701), werden we niet veel wijzer, maar vonden we wel de overgang van de ene naar de andere naam.

Heette de herberg voorheen de 'Koning van

Engeland' naar stadhouder Willem III, die via zijn huwelijk met Maria Stuart koning van Engeland werd, nu was de naam 'Schilt van Vranckrijk' geworden, maar zoals gezegd een plaatsaanduiding kregen we niet. Pas in 1707 vinden we een nadere aanduiding: 'aan de riviere de Vegt bij de brugge, met berg en schuurberg . . . strekkende tot aan de dwarsschutting daar agter gelegen sijnde.'

Pas in 1727 wordt wat meer duidelijkheid gegeven over de exacte plaats van de herberg. Tijdens een ruzie over een schutting (de hier boven vermelde 'dwarsschutting') wordt de naam van de herberg genoemd en de naam van het belendende perceel namelijk De Grote Omloop en daarvan is bekend dat die aan de Lange Gracht lag.

Een jaar later wordt duidelijk dat Het Schilt van Vranckrijk op de hoek van de Lange-gracht-Kaatsbaan lag, waar nu de zaak van Boot gevestigd is.

De dwarsschutting is er dan niet meer, want het geheel strekte zich uit van 'de Vegt tot agter aan den Diependaalsen Dijk'. De oostzijde van de tegenwoordige Kaatstbaan was dus nog volledig onbebouwd.

Aangezien de herberg door de eigenaar, Cornelis de Jong, brouwer te Woerden, in de 30-er en 40-er jaren van de achttiende eeuw per twee en zelfs per jaar verhuurd werd, konden we vrij nauwkeurig vaststellen, wanneer er achter het pand een kolfbaan gemaakt was.

Vanaf 1731 was Gosen van Schaik (gehuwd met Sara Koster) de huurder geweest met een onderbreking van 1 jaar 1741 toen Cornelis van der Wall het bedrijf overnam. Toen Gosen 23 februari 1742 bij de notaris een nieuw huurcontract liet opmaken, was er sprake van 'seekere huijsinge ofte herberge, genaamt het Schilt van Vranckrijk met de schuurberg, boomgaard en kolfbaan' tussen de Vecht en de Diependaalse Dijk. Voor het eerst is hier sprake van een kolfbaan.

Jammer genoeg ontbreken gegevens over de afmetingen.

Vreemd genoeg moeten we vaststellen dat, als de gegevens ons niet bedriegen, de eerste kolfbaan in Maarsse gelegen heeft aan de huidige Kaatsbaan.

De naam Kaatsbaan kwamen we overigens pas in 1754 tegen. (9)

PRINS TE PAARD

Er was bij de Maarssense brug bijna geen ontkomen aan. Stond aan de ene kant van de brug de deur van het Schilt uitnodigend open, en was je tegen deze uitdaging opgewassen, dan werd aan de andere kant van de brug de verleiding weer erg groot, want daar stond op dezelfde plek als nu de Prins te Paard, voorheen ook wel de Prins van Oranje genoemd en een eeuw later (1824) het Amsterdamse Veerhuis. Deze herberg en 'tapsteede' werd wisselend per jaar en per twee jaar verhuurd.

Slechts eenmaal werd het etablissement door de eigenaar, J.G. van Vianen, medicine docter wonende te Woerden, verhuurd voor een langere periode en wel voor de duur van zes jaar.

Juist in deze zes jaar, lopend van 1739 t/m 1745 moet de kolfbaan aangelegd zijn, want toen 31 augustus 1745 Jan Roos het geheel huurde was er sprake van een 'huijsinge ofte herberge, alwaer de Prins te Paard uijthangt staande op de hoek van de Breestraat, bij de Vegtbrugge alhier te Maarssen met de stallingen, kaats- en kolfbaan agter deselve.' (10)

Hier was dus sprake van zowel een kaats- als een kolfbaan.

Bij de andere herbergen is in de gehele periode geen sprake van een kolfbaan, zodat we aan kunnen nemen dat de eerste kolfbanen in Maarssen in het centrum van het dorp zijn aangelegd en wel bij de brug.

Later zijn er nog wel bijgekomen o.a. in de Schoonderbuurt (de Lanen), maar dit viel buiten het doel van dit onderzoekje.

Wallie Smits

Noten:

1. Zumthor P., Het dagelijks leven in de Gouden Eeuw, deel II, Utrecht, 1962, p. 10.
2. Kruizinga J.H. en Banning J.A., Amsterdam A tot Z, Amsterdam 1966.
3. Resolutieboek van de Hervormde Gemeente van Maarssen deel I 1654-1680 - 7 september 1656.
4. Resolutieboek I - 10 september 1677.
5. Idem II - 23 juli 1696.
6. Idem 6 juni 1698.
7. idem 9 augustus 1698.
8. Notariële archieven inv. nr. M 002a005 - akte van 2 mei 1731.
9. Notariële archieven inv. nr. M 003a001 - juli 1754.
10. Notariële archieven inv. nr. M 002a009.

MAARSSSEN-BROEK?

Sinds maart 1988 prijkt op een aantal ANWB-borden langs de Zuilense Ring de aanduiding 'Maarssen-Broek'. Volgens een bericht van de afdeling Voorlichting van de gemeente in de VAR van 10 maart j.l. is dit een gevolg van het besluit van B & W, om Maarssen en Maarssenbroek voortaan niet meer als twee aparte bebouwde kommen te beschouwen, maar als één bebouwde kom, genaamd Maarssen. De naam Maarssenbroek zal nog slechts als wijkaanduiding worden gebruikt. Omdat de ANWB op borden buiten de bebouwde kom geen wijknamen vermeldt, maar hoogstens een gedeelte van een plaats wil aangeven, staat er op het bord bij de afslag naar Maarssenbroek nu 'Maarssen-Broek' (te vergelijken met 'Maarssen-Dorp' en Utrecht-Noord).

Het college van B & W en de ANWB hebben zich hiermee begeven op het terrein van de naamkunde. De naamkunde bestudeert het

ontstaan, de ontwikkeling en het gebruik van namen: persoonsnamen, plaatsnamen, waternamen, veldnamen, boerderijnamen en

zelfs straatnamen. Voor de historicus is de naamkunde een belangrijke hulpwetenschap. Niet alleen oude documenten, historische gebouwen en archeologische vondsten, maar ook namen vertellen ons iets over de geschiedenis van onze omgeving. En evenals op oude monumenten moeten we ook op oude namen zuinig zijn. Voor iemand die in de historie van Maarssen is geïnteresseerd, is er derhalve voldoende reden om even stil te staan bij de ogenschijnlijk minimale verandering die in de bewegwijzering is aangebracht.

Een passant op de Zuilense Ring die de naam Maarssenbroek niet kent, zou logischerwijs kunnen concluderen dat met de aanduiding 'Maarssen-Broek' dat gedeelte van Maarssen wordt aangegeven, dat 'Broek' heet of althans door de inwoners van Maarssen zo wordt genoemd (zoals met 'het dorp' de oude kern van Maarssen wordt bedoeld). 'Broek' als aanduiding voor Maarssenbroek is mij echter noch uit de volksmond, noch uit schriftelijke bronnen bekend. De naam komt overigens elders in Nederland wel voor als plaats of veldnaam en is ook terug te vinden in de familienaam 'Van den Broek'. De betekenis van 'broek' is (ook als tweede element in plaatsnamen als Maarssenbroek en Westbroek) die van 'laag en drassig land'.

Maarssenbroek is waarschijnlijk ontstaan in de loop van de elfde eeuw en behoorde tot de eerste gebieden die vanuit de Vechtstreek werden ontgonnen. De naam Maarssenbroek wordt voor het eerst genoemd in een oorkonde uit 1174, geschreven als 'Marsebroeck'.⁽¹⁾ Aan dat jaartal moet echter niet al teveel waarde worden gehecht, omdat de betreffende oorkonde waarschijnlijk een vervalsing is. ⁽²⁾ De naam duikt echter spoedig weer op in twee oorkonden uit het jaar 1217 in de spelling 'Marsenbruch' en 'Marsenbroeck'.⁽³⁾ In latere oorkonden komt de naam in nog weer andere schrijfwijzen voor, doch wel steeds aan elkaar geschreven! Eeuwenlang is Maarssenbroek een gerecht met een eigen schout. Pas in 1857 worden Maarssen en Maarssenbroek samen-

gevoegd tot één gemeente onder de naam 'Maarssen.'

In het artikel '1857. Maassen en Maarssenbroek één gemeente' vermeldt de heer Dekker dat bij de samenvoeging uitdrukkelijk werd vastgesteld dat de gemeente Maarsenbroek niet werd 'opgelost' in die van Maarssen, maar dat beide gemeenten te samen een nieuwe gemeente vormden. ⁽⁴⁾ Ook toen al dreigde er blijkbaar verwarring te ontstaan over de status van Maarssenbroek.

Maar afgezien daarvan: Maarssenbroek was en is Maarssenbroek en geen Maarssen-Broek. Hoe dat dan met de bewegwijzering moet, laat ik graag over aan de ANWB.

Jaap van Vredendaal

Noten:

1. Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301, I nr. 481.
2. R.E. Künzel, D.P. Blok en J.M. Verhoeff, *Lexicon van Nederlandse toponiemen tot 1200*, Amsterdam 1988, p. 235.
3. Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301, II nrs. 646 en 651.
4. D. Dekker, *Toestanden en gebeurtenissen uit de geschiedenis van Maarssen*, 1984, p. 130.

HET 'GEMEENTEARCHIEF' TE MAARSSSEN

In het navolgende artikel wordt ingegaan op enerzijds het archiefwezen in het algemeen en te Maarssen in het bijzonder, anderzijds wordt summier weergegeven welke archieven beschikbaar zijn ten behoeve van de geschiedschrijving over de gemeente Maarssen en de voormalige gemeenten Maarsseveen, Maarssenbroek en Tienhoven.

WAT IS NU EIGENLIJK EEN ARCHIEF?

Je zou een archief het beste kunnen beschrijven als 'papieren' in de ruimste zin des woords - naast brieven, tekeningen valt b.v. ook beeldmateriaal onder de noemer archiefstukken - ontvangen of opgemaakt door een instelling, een persoon of een groep personen.

Dus met andere woorden niet alleen gemeenten, waterschappen of ministeries vormen archieven, maar ook bedrijven en particulieren.

Wel wordt er een scheiding aangebracht tussen overheidsarchieven (gevormd door overheidsinstellingen als een gemeente) en niet-overheidsarchieven (gevormd door b.v. bedrijven).

De Archiefwet van 1962 heeft alleen betrekking op de overheidsarchieven, voor de niet-overheidsarchieven bestaat geen algemene wettelijke regeling.

In deze wet wordt nu de zorg en het beheer voor de archieven geregeld.

Naast een algemeen hoofdstuk worden in de hoofdstukken 2-6 de diverse overheden en instellingen behandeld.

In het algemene hoofdstuk worden naast de omschrijving van wat onder archiefbescheiden moet worden verstaan de overbrenging en de openbaarheid geregeld.

In principe worden archiefbescheiden ouder dan 50 jaar (in de nieuwe archiefwet wordt deze termijn teruggebracht) overgebracht naar een openbare archiefbewaarpplaats.

Dat '... openbare ...' duidt er al op dat de overgebrachte archieven in beginsel door een ieder gratis kunnen worden geraadpleegd. Weliswaar kan in sommige gevallen

de openbaarheid beperkt zijn als bijvoorbeeld in de archieven genoemde personen nog in leven zijn.

Openbaarheid moet echter niet verward worden met toegankelijkheid.

Dit zijn ten aanzien van archieven twee los van elkaar staande begrippen. Toegankelijk zou het beste kunnen worden omschreven als het zonder te veel problemen de gevraagde informatie te kunnen terugvinden.

Om een archief toegankelijk te maken beschikt de archivaris over instrumenten als een (beschrijvende) inventaris, klappers of regesten.

Archieven van gemeentelijke instellingen (secretarie en diensten) worden overgebracht naar een gemeentelijke archiefbewaarpplaats. Aan het hoofd kan een gemeentearchivaris staan als de gemeente een dergelijke functionaris heeft benoemd. In dit geval spreken we van een gemeentearchief. Wanneer er geen gemeentearchivaris benoemd is, is automatisch de gemeentesecretaris belast met het beheer van de naar de archiefbewaarpplaats overgebrachte archieven.

HOE IS NU DE SITUATIE IN MAARSSSEN?

In tegenstelling tot wat de aanhef van dit artikel zou doen vermoeden kent Maarssen geen gemeentearchief, de benaming is in figuurlijke zin bedoeld. In Maarssen is dus de gemeentesecretaris belast met het beheer over de gemeentelijke archiefbewaarpplaats gevestigd in het gemeentehuis Goudestein. Vanuit de afdeling Interne Zaken van de Secretarie wordt het beheer in de praktijk uitgevoerd. Onder dat beheer moet de schoning (vernietiging) en inventarisatie van

het archiefbestand en het begeleiden van archiefonderzoekers worden verstaan.

Momenteel is na afspraak de gemeentelijke archiefbewaarplaats elke dinsdagmiddag van 14.00-16.30 geopend. Afspraken tot bezoek kunnen worden gemaakt met de heer R. van Maanen, tel.: 92 214 b.g.g. 94 326.

WELKE ARCHIEVEN STAAN NU TER BESCHIKKING VAN DE ONDERZOEKER?

Voorop dient gesteld te worden dat het navolgende overzicht verre van compleet is, het dient meer om een indicatie te geven van wat een onderzoeker kan verwachten.

In de gemeentelijke archiefbewaarplaats te Maarssen berust momenteel alleen het nieuw-archief van de gemeente Maarssen over de periode 1814-1938.

Dit archief is slechts ten dele toegankelijk met behulp van elkaar overlappende plaatsingslijsten en een inventaris over de periode 1924-1938. Momenteel wordt een inventarisatie uitgevoerd ten aanzien van de gehele periode 1814-1938. Echter, gelet op de arbeidsintensiviteit zal deze inventarisatie niet voor het eind van 1989 zijn voltooid.

In 1977 zijn de archieven van de voormalige gemeenten Maarsseveen, Maarssenbroek en Tienhoven en het oud-archief van de gemeente Maarssen naar het Rijksarchief te Utrecht op tijdelijke basis overgebracht. Niet uitgesloten moet worden dat deze archieven in de (nabijgelegen) toekomst weer in de gemeentelijke archiefbewaarplaats te Maarsseveen zullen berusten. Deze archieven zijn in het overzicht van de archieven berustende op het Rijksarchief te Utrecht met een * aangeduid.

Op het gebied van acquisitie van niet-overheidsarchieven gevormd door bedrijven, kerkelijke instellingen e.d. is door de gemeente Maarssen nog niets verricht.

Op het Rijksarchief te Utrecht kunnen ondermeer de navolgende archieven worden aangetroffen. Echter niet uit het oog moet worden verloren dat ook archieven als van de Staten van Utrecht, de Kapittels e.d. belangrijke bronnen vormen.

OVERZICHT

- gerecht Maarssen 1614-1812 *
 - Maarssenbroek 1735-1811 *
 - gemeente Maarssenbroek 1818-1857 *
 - gerecht Maarsseveen en Neerdijk 1599-1808 *
 - Oud-Maarsseveen en Neerdijk 1785-1817 *
 - Nieuw-Maarsseveen 1795-1811 *
 - gemeente Maarsseveen 1814-1949 *
 - gerecht Tienhoven 1657-1811 *
 - gemeente Tienhoven 1818-1857 *
- Van de archieven van de voormalige gemeenten Maarsseveen, Maarssenbroek en Tienhoven berusten nog enkele 19e en 20e eeuwse stukken in de gemeentelijke archiefbewaarplaats te Maarssen.
- waterschap Maarssenbroek 1716-1972 *
 - Maarsseveen 1647-1972
 - waterschap Breukeleveen en Tienhoven 1632-1960
 - De Oostelijke Binnenpolder van Tienhoven 1830-1960
 - veenschap Westbroek 1750-1968
 - Maarsseveen 1736-1968
 - Tienhoven 1707-1961
 - dorpsgerecht Maarssen 1624-1811
 - Maarssenbroek 1714-1811
 - Oud- en Nieuw Maarsseveen
 - Tienhoven 1607-1811
 - kantongerecht te Maarssen 1827-1877
 - notarissen Maarssen 1700-1897
 - Maarsseveen 1821-1896
 - Westbroek 1800-1821
 - Inspectie van de registratie en domeinen te Maarssen (later Breukelen)
 - P.T.T.-kantoor te Maarssen
 - Zieken en begrafenisbus te Tienhoven en Oud-Maarsseveen 1785- 1931
 - Heilig Hart te Maarssen (ca. 1480) 1629-1977
 - Hervormde gemeente te Tienhoven 1740-1963
 - Nederlands-Israëlitische gemeente te Maarssen 1750-1923
 - Huis Bolestein 1444-1915
 - Huis Harteveld 1710-1837
 - Huis Vechtenstein 1629-1832
 - Heerlijkheid Maarssenbroek 1453-1889
 - Heerlijkheid Tienhoven 1622-1870

- familie Huydecoper 1459-1950
- familie De Malapert 1368-1816 (m.n. voor Bolenstein)

Zoals al eerder gezegd slechts een summier overzicht want het is de steller van dit artikel niet bekend of bij bedrijven e.d. in deze

regio archieven berusten die van belang zijn voor de geschiedschrijving over de gemeenten Maarssen, Maarsseveen, Maarssenbroek en Tienhoven.

Aanvullingen e.d. zijn welkom.

R.H.C. van Maanen

VERDRONKEN IN DE VECHT

De Vecht, waaraan Maarssen z'n bloei te danken heeft, is zo vaak bezongen, dat het tijd wordt de keerzijde van de medaille ook eens te belichten. Het is namelijk minder bekend, dat diezelfde Vecht regelmatig haar tol eiste. In het grafboek van Maarssen (1708-1811) wordt vrijwel nimmer de doodsoorzaak vermeld, behalve bij een 28-tal verdrinkingsgevallen, zoals deze: Op 1-8-1722 is begraven een man van Amsterdam, die bij het wapen van Maarsseveen in de avond van de Utrechtse vrachtschuyt afvallende in de Vecht verdronk. Op 28-5-1727 is in stilte met de avond begraven Aart, de herder, bij Frans de vleeshou in de Vecht verdronken.

In sommige gevallen blijkt men de slachtoffers pas later te hebben gevonden, zoals op 10-3-1728 toen met de avond in stilte een knecht van de hoedemaker begraven is, die eenige tijd geleden in de Vegt was verongelukt en op 30-7-1728 de koetsier van de Heer Taxela, in 't water bij de Swaen verdronken, dood uyt de Vegt opgehaalt en beide naamloos begraven. Op 2-7-1733 komt voor dat des nagts is verongelukt en 's morgens vroeg in de Vegt dood gevonden de Portugese Joodin Racel Foldam. Het volgende voorval geeft ruimte aan veel fantasie: Op 9-2-1741 zijn alhier 's morgens omtrent 4 uren in de Vecht verongelukt drie personen, kooplieden te Amsterdam met namen Anthonie Genis, Jacob van de Werff en Johannes Scheffer welke dood lijken den 10de van hier vervoert zijn naar Amsterdam. Hoe gemakkelijk is hierbij niet te veronderstellen dat de heren, slaperig in hun koets zittend met paard en koets, misschien door gladheid in het donker in het water zijn gegleden. Dat de naam van de koetsier niet bij de doden voorkomt is begrijpelijk. Hij was wakker, zat niet opgesloten en kon zodoende het vege lijf redden. Op 3-7-1751 werd een knecht van

een Turfschip genaamd Louw Cornelissen begraven. Ook hij was in de Vecht verdronken.

Hoogduitse Joden waren er in de tweede helft van de 18de eeuw vrij veel, anders zou het percentage verdrinkingsgevallen onder hen niet zo hoog zijn geweest. Zo kunnen we lezen dat op 4-10-1754 van hier naar het kerkhof der Hoogduitse Joden is vervoerd 't lijk van de knecht van de Heer Mozes Henriques, genaamdt Jozeph, verdronken in de Vegt. Drie dagen later wordt intussen Martinus Hoenderwagen, j.m. van Utrecht begraven mede verdronken in de Vegt. Naar het kerkhof der Hoogduitse Joden wordt op 13-6-1765 vervoerd het lijk van Joseph Salomon van Sweden, verdronken onder het geregt van Zuylen en op 15-5-1772 het lijk van Marinus Marinus van Lier, verdronken. Op 26-11-1793 volgt het lijk van Hanna Levie van Amsterdam dezelfde route. Ook zij verdronk in de Vecht. Tenslotte wordt op 13-3-1794 op 't Joodekerkhof begraven een vreemdeling, alhier gebracht van de Nieuwersluys en aldaar verdronken.

Niet altijd is de Vecht met name genoemd,

zoals op 25-6-1712, toen een zoontje van de Hovenier op den Oever, genaamd Klaas Huysman, begraven werd, die in het water was verongelukt. Als op 14-10-1721 met de avond in stilte sonder eenige statie het lijk van Niesjen, bij de Meerhofstee in 't water versmoort en verongelukt, begraven wordt, is het wel zeker dat de Vecht vrijuit gaat. Zo ook op 29-9-1756 als Jan de Haan wordt begraven, die in de Tienhoofse vaart verdronk.

Naast de met name genoemde drenkelingen worden nog enkele naamloze slachtoffers uit het water gehaald, zoals op 18-5-1728 een

kind dat op Diependaal verdronk. Verder een drenkeling op 11-9-1787 en op 3-8-1801 weer één, onbekend. Dat de slachtoffers verdronken waren staat vast. We weten niet of in alle gevallen het een ongeluk betrof. Niemand zal ooit aan de weet komen hoeveel van hen en wie bewust een einde aan hun ellendig leven maakten. En wie weet waaróm de verdrinkingsgevallen zo duidelijk als doodsoorzaak zijn vastgelegd?

H.J. Wolters

EEN BIJZONDERE VONDST

Het is al weer even geleden, november 1987, dat ondergetekende, contactpersoon voor de werkgroep archeologie, een telefoontje kreeg van de heer Post, wonend op Bleijendaal aan de Machinekade alhier, die meldde dat in zijn tuin bij spitwerkzaamheden een tinnen lepel was gevonden. Op bijgaande foto ziet u hem.

Tinnen voorwerpen worden niet vaak gevonden. Het is dus een bijzondere vondst. De 'bak' is ovaal en - helaas - wat verbogen,

de steel is plat met afgeschuinde kanten, waardoor de doorsnede trapeziumvormig is. Het einde van de steel is versierd met

uitsteeksels, die men een 'Pied de biche' (=hindepoot) noemt. Bak en steel zijn apart gemaakt en later aan elkaar bevestigd. Al deze kenmerken wijzen erop dat dit model lepel in de 18e eeuw is vervaardigd.

Op de achterzijde van de steel is een wapen geslagen, waaruit blijkt, dat de lepel is gegoten in Utrecht. In het rechterdeel van het wapen - niet zichtbaar op de foto - staat IIVM, de initialen van de tinnegieter.

Nu is in de 19e eeuw wel een Iustus Iohannes van Maurik bekend, die evenals zijn vader Iohannes van Maurik tinnegieter was, maar de eerste leefde te laat om de maker te kunnen zijn en zijn vader had maar één letter I in zijn naam, zodat - hoewel niet gevonden - misschien de grootvader, die weer Iustus Iohannes zou kunnen heten, de maker van deze lepel is geweest.

In 1985 is in Utrecht bij baggerwerk langs het

Zwarte Water een identieke lepel gevonden, waarvan het merk eveneens de letters IIVM droeg. (zie: Archeologische en Bouwhistorische kroniek van de Gemeente Utrecht 1985, blz. 228).

Voor zover we konden nagaan was dit voor Maarssen de eerste maal dat een tinnen lepel is gevonden. Of deze behoorde tot de inventaris van het huis Bleijendael of dat deze lepel ooit is aangevoerd met Utrechts huisvuil dat diende om de tuin te bemesten, is niet te achterhalen. De lepel is namelijk een zogenaamde losse vondst, dat wil zeggen dat hij niet in een bepaalde grondlaag zat met andere vondsten, waaruit de conclusies over de herkomst getrokken zouden kunnen worden. Maar ondanks dat een leuke melding van een bijzondere vondst.

Jan Witte

Briefwisseling van Belle van Zuylen

In het decembernummer 1987 werd onder 'Kringnieuws' de uitgave in Nederlandse vertaling vermeld van de laatste roman die Belle van Zuylen in 1805 schreef: 'Brief van Walter Finch aan zijn zoon'.

Ten vervolge hieraan wil ik belangstellenden gaarne attent maken op een sedertdien verschenen Nederlandse vertaling van een reeks bijzonder boeiende brieven uit de omvangrijke correspondentie die Belle van Zuylen - Madame de Charrière, vanaf haar jonge jaren tot aan haar dood in 1805 onderhield.

Het betreft hier brieven aan en van vrienden/ huwelijkspretendenten, tussen de jaren 1760-1775, eerst in Holland en na haar huwelijk in 1771 met de Zwitser Charles Emmanuel de Charrière, vanuit haar nieuwe vaderland.

De meeste brieven zijn aan Constant d'Hermenches, Zwitser van geboorte en als beroepsofficier in dienst van de Republiek. Hij was getrouwd maar na een paar jaar keerde zijn vrouw terug naar Lausanne. d'Hermenches stond in Den Haag bekend

als een vrijgevochten mens en een briefwisseling met hem was zeker niet naar de zin van Belle's ouders.

Een tweede correspondent, James Boswell, was een Schot. Hij kwam naar Holland om rechtencolleges te volgen in Utrecht, ter afsluiting van zijn studies in Edinburgh en aan het begin van zijn 'Grand Tour' (ofwel culturele reis) door West-Europa. Lange tijd meende hij een goede huwelijkscandidate voor Belle van Zuylen te zijn. Zij moest echter van zijn wat pedante natuur niet veel hebben. Met een ironisch glimlachje wist zij hem van replek te dienen.

Tenslotte is er een twaalfstal brieven aan Werner, Baron van Pallandt, een tijdlang eveneens een huwelijkspretendent, maar ook hij werd door Belle afgewezen. Ze vroeg om teruggave van haar brieven. Voor zover wij weten heeft hij aan haar verzoek voldaan

en deze originele brieven zijn vermoedelijk vernietigd, maar niet dan nadat van Pallandt ze gecopieerd had. Zo werden ze dus toch voor het nageslacht bewaard.

Deze briefwisseling, onder de titel 'Ik heb geen talent voor ondergeschiktheid' (een citaat uit een brief van Belle aan James Boswell) is vertaald door Greetje van den Bergh. De uitgave omvat een gedeelte van de 'Oeuvres Complètes' (Verzamelde Werken) in 10 delen, van Belle van Zuylen en is eveneens verschenen bij G.A. van Oorschot. De vertaalster verstaat de kunst om van het 18e eeuwse frans, waarin Belle van Zuylen schreef, een levendige interpretatie te geven.

Zij gebruikt moderne Nederlandse taal, maar tegelijkertijd weet zij de 18e eeuwse stijl te handhaven. Een voortreffelijke weergave, de moeite van het aanschaffen waard voor diegenen die nader willen kennis maken met Belle van Zuylen's eigen geschriften. En voor een haalbare prijs.

Ik heb geen talent voor ondergeschiktheid.

Belle van Zuylen in briefwisseling met Constant d'Hermenches, James Boswell en baron van Pallandt.

Vertaling en nawoord Greetje van den Bergh.

(740 pagina's) G.A. van Oorschot, Amsterdam, 1987, paperback, f 55,--.

Cursus Genealogie, van stamboom tot familiegeschiedenis

Op donderdag 19 mei a.s. begint Teleac een elementaire cursus 'Genealogie'. Deze cursus is in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Genealogie tot stand gekomen en begeleidt systematisch een genealogische speurtocht door de 20e, 19e en 18e eeuw. Bij deze cursus hoort een cursusboek, waarin aan bod komen de gegevens, die beslist noodzakelijk zijn om het spoor van de vaders te volgen en de gegevens waarmee men meer te weten kan komen over hun leefomstandigheden, hun beroep, etc.

Daarnaast worden de historische achtergronden belicht.

Er zijn zes televisielessen, die vanaf 19 mei a.s. wekelijks te zien zijn op de donderdag van 18.30-19.00 uur op Nederland 3. Deze televisielessen volgen de inhoud van het cursusboek. De radiolessen, eveneens zes in getal, zijn vanaf 24 mei a.s. elke week op dinsdag te beluisteren van 20.30-21.00 uur op radio 5.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Teleac, Postbus 2414, 3500 GK Utrecht, tel.: 030-956 911.

LANDHUISJE BOLENSTEIN

Tijdens onderzoek stuiten we nog wel eens op gegevens die we niet direkt thuis kunnen brengen. De hierboven afgebeelde aquarel van een huisje bleek bij nader onderzoek te behoren tot het huis Bolenstein. Het bijgevoegde briefje en de plattegrond maakten ons duidelijk, dat het hier gaat om het huisje, dat hoorde bij het tuiniersbedrijf van Van Rijn, dat inmiddels is opgeheven.

Het terrein is inmiddels weer bij Bolenstein getrokken en het huisje is grotendeels aan het oog onttrokken.

De bewoner van Bolenstein, J. van de Vijssel, heeft voor het bouwen van dit huisje 10 december 1915 toestemming gekregen van B en W van Maarssen. Er was sprake van een 'landhuisje' van vier meter in het vierkant, dat niet voor bewoning mocht worden bestemd.

Wallie Smits

Inhoudsopgave orgaan van de Historische Kring Maarssen 14e Jaargang 1987

C.P.W. Bloemendaal	: Wedstrijd met automobielen tussen Parijs en Amsterdam retour Impost Achter het nieuws: 'Opzienbarende feiten uit het leven van alle dat te Zuylen.'	66 80 84
A.H. Hogenhout-Hofman	: Een huys te maecken op de Maarsseveensesluys In en om het sluishuisje	4 53
H.J. Sagel	: Nationale Open Monumentendag in Maarssen	71
W. Smits	: Morgengeld in 1459 De Berenboer De Wolvenjacht van 1593 in Het Sticht Maria van de Geer, boerendochter op dichterspad Van een vaas, die een lantaarn moest zijn en andersom (De theekoepel van Huize Ter Meer) Jacobus Michielsz., schapenfokker en slager	6 64 74 81 85 88
I. van Veggel-Teijink	: Kringnieuws Convocatie Jaarvergadering	1, 21, 49, 70 69
J. Witte	: Reacties van lezers Straatverlichting	18 50
H.J. Wolters	: Themanummer: Cultuur- en natuurhistorie van het land- goed 'Vechtenstein' te Maarssen	22
A. de Zwart	: De Nederlandse Protestanten Bond 90 jaar in Maars- sen	15
Varia	: Inhoudsopgave orgaan van de Historische Kring Maars- sen 13e jaargang 1986 Een reactie van de heer J.H.H. Heuschen op het artikel over 'Vechtenstein' door de heer H.J. Wolters	20 63

CAFE-RESTAURANT

**„GEESBERGE”
aan de Vecht**

MAARSSSEN

voor al
uw bruiloften en partijen

*Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 03465-61 435*

AANNEMERSBEDRIJF

BRINKHOF

- * Nieuwbouw
- * Verbouw
- * Onderhoud
- * Renovatie

Machinekade 6
MAARSSSEN
Tel.: 03465-6 14 56

voor:
**HUIZEN, FLATS, BUNGALOWS
en BOERDERIJEN**

**de
vecht
streek**

Sinds 1935 in Maarssen, Raadhuisstraat 31, tel.: 03465-64 644
Sinds 1976 in Maarssenbroek, Duivenkamp 739, tel.: 03465-67 791

voor:
**TAXATIES, HYPOTHEKEN
en FINANCIERINGEN**

voor:
ALLE SOORTEN VERZEKERINGEN

UW MAKELAAR ★

UW ASSURANTIE ADVISEUR ★

Zet de tijd even stil voor een bezoek aan Café Ome Klaas.

Aan de Vecht, in een historisch stukje Maarssen, ligt Café Ome Klaas. Een café met een traditie die terug gaat tot 1780. Daar kunnen de stamgasten van Ome Klaas u alles over vertellen. Onder het genot van een borrel of tijdens een partijtje biljart. Overdag en in de kleine uurtjes. In Café Ome Klaas kent gezelligheid geen tijd.

Misschien wilt u eens spelen op Nederland's oudste kegelbaan. Of heeft u iets te vieren met vrienden of familie? Ome Klaas maakt van uw partijtje een feestelijke avond. Met een Oud Hollandse maaltijd, barbecue of een koud buffet. Of wellicht heeft u zelf een smakelijke suggestie. Als u van te voren even belt, zorgen wij dat alles naar wens is.

Café Ome Klaas Al gezellig sinds 1780.

Langegracht 43, Maarssen. Tel. 03465 - 61409.